

Agendeer de vergrijzing, ontwikkel een visie en samenhangend beleid

De Seniorencolatie (bestaande uit de landelijke seniorenorganisaties ANBO-PCOB, Koepel Gepensioneerden, SOMNL en NOOM), vraagt dringend aandacht om het onderwerp vergrijzing - de ouder wordende samenleving te agenderen.

Nederland vergrijst. En dat is mooi. Nederlanders worden gezonder ouder, jonge gepensioneerden hebben een beter inkomen dan hun voorgangers, de armoede onder ouderen is naar verhouding laag en ouderen zetten massaal de schouders onder het vrijwilligerswerk en de mantelzorg. Zonder actieve ouderen zou Nederland vastlopen.

Tegelijkertijd zorgt de vergrijzing voor uitdagingen. De groep werkenden wordt kleiner en de groep niet-werkenden groter, met als gevolg oplopende personeelstekorten. Dit is nu al zichtbaar in de gezondheidszorg waar steeds meer mensen problemen hebben om de juiste zorg te krijgen. Ook op de woningmarkt zijn de consequenties van het negeren van de demografische trends zichtbaar. Het stagneren van de doorstroom door het gebrek aan passende en betaalbare woonalternatieven voor ouderen leidt tot grote tekorten voor andere doelgroepen. Maar ook buurten en wijken als ook de bijbehorende infrastructuur en voorzieningen zijn niet ingesteld op de groeiende groep ouderen en hun behoefte aan activiteiten en contacten dicht bij huis. Met als gevolg een toenemend sociaal isolement en een groter beroep op zorg.

De consequenties van de vergrijzing vragen om nieuw en samenhangend beleid. Alleen daarmee kunnen de kansen en mogelijkheden van de ouder wordende samenleving optimaal worden benut. Gezamenlijk ouderenbeleid betekent afgestemd beleid, interdepartementaal op het gebied van inkomen, wonen, welzijn, veiligheid, mobiliteit, digitalisering, zorg en zingeving.

Wij geven u graag vijf punten mee die onderdeel van dit nieuwe beleid zouden moeten worden.

Vijf punten voor een samenhangend beleid

- 1 Goed ouder worden begint bij goed en prettig wonen in leefbare wijken.** We willen concrete maatregelen die ervoor zorgen dat nog in de komende kabinetsperiode wordt gestart met de (ver)bouw van voldoende betaalbare, geschikte en bereikbare (cluster) woningen voor senioren. Met aandacht voor passende doorstroming waarbij senioren een goede aansluiting kunnen vinden op woon- en zorgvoorzieningen. De Seniorencoalitie vindt dat creatieve oplossingen nodig zijn voor de woningmarkt. Bijvoorbeeld om senioren geen nadelige financiële gevolgen – door een lagere AOW-uitkering- te laten ondervinden als zij gaan samenwonen.
- 2 Investeren in preventie zoals leefstijl en in welzijn is essentieel.** Dan kunnen ouderen langer zelfstandig blijven wonen. Maar niet iedereen is even zelfredzaam en moet dan kunnen rekenen op een goede ondersteuning, waardoor hun bestaanszekerheid toeneemt. Extra aandacht is nodig voor passende zorg om gezondheidsverschillen te verkleinen. Mantelzorgers hebben recht op erkenning en waardering. Daarnaast moeten wijkteams worden versterkt en zorgaanbieders intensiever samenwerken. Dat geldt ook voor gemeenten en zorgverzekeraars. De informele en formele zorg kunnen nog veel beter op elkaar worden aangesloten. Er moet dan ook veel meer ingezet worden op het behoud dan wel de ondersteuning van de zelfredzaamheid van mensen. Dit zou vooral samen met een brede toepassing van digitale mogelijkheden kunnen gaan.
- 3 Een koopkrachtige algemene inkomensontwikkeling voor senioren.** Senioren bungelen al jarenlang onderaan alle koopkrachtlijstjes. Daar moet nu eindelijk verandering in komen. Daarvoor zijn onder meer onverkorte handhaving van de koppeling van de AOW aan het wettelijk minimumloon, het afzien van (verdere) fiscalisering van de AOW en een koopkrachtig pensioen (zie punt 4) nodig.
- 4 Een koopkrachtig pensioen,** door betere mogelijkheden te creëren om het pensioen te sturen op reële (met de inflatie meegroeïende) uitkeringen in plaats van op een nominale pensioenuitkering. Alleen op die manier wordt invulling gegeven aan dé grote belofte van de nieuwe Pensioenwet (die immers in hoofdzaak een reactie is op het jarenlang niet verhoogd zijn van de meeste pensioenen). Om te voorkomen dat veel mensen na een leven lang werken na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd een sterke terugval in inkomen ervaren, moet een verplichte pensioenopbouw van alle werkenden worden geïntroduceerd.
- 5 Het niet-gebruik van financiële voorzieningen moet omlaag.** Financiële voorzieningen voor senioren met lagere en middeninkomens moeten daadwerkelijk en op een eenvoudige, begrijpelijke en praktisch uitvoerbare wijze terechtkomen bij de mensen die deze nodig hebben. Om dit te bereiken, moeten verzilverbare fiscale heffingskortingen worden geïntroduceerd en worden toegewerkt naar een situatie waarin toeslagen overbodig zijn geworden. Zolang die er echter nog zijn, moeten deze voortaan ambtshalve toegekend kunnen worden zonder dat mensen een hele (vaak ingewikkelde) aanvraagprocedure hoeven te doorlopen.